

Силабус
навчальної дисципліни
«Управління фінансовими активами на фондовому ринку»

Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Освітньо-наукова програма
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рік навчання: 2, семестр: 3
Кількість кредитів: 5 (150 год.)
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль – диференційований залік
Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва курсу	Управління активами на фондовому ринку
Викладач	КОВАЛЕНКО ЮЛІЯ МИХАЙЛІВНА, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України
E-mail	kovalenko0202@ukr.net
Електронна версія курсу	http://library.nusta.edu.ua/metod-ma-clos-menu
Консультації	<i>Очні консультації: вівторок, 13.00-14.00, кафедра фінансових ринків та технологій</i> <i>Онлайн-консультації – за потребою</i>

Коротка анотація курсу. Дисципліна «Управління активами на фондовому ринку» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень у сфері управління активами на фондовому ринку. Оволодіння методологією і методами дослідження сприятиме розвитку раціонального мислення, виробленні розвитку самостійної думки, оптимальної організації наукової творчості, формуванні навичок до аналітичної діяльності.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Управління фінансовими активами на фондовому ринку» є:

- ознайомити здобувачів освіти із сутністю та теоретичними основами управління фінансовими активами інвесторів на фондовому ринку;
- навчити здобувачів освіти застосовувати інструментарій щодо організації діяльності з управління активами;
- дати знання сутності фінансових активів, ролі компаній з управління активами в економічних процесах, специфіки портфельного інвестування тощо;
- сформувати у здобувачів освіти теоретичну і методичну базу, що необхідна для подальшого оволодіння практикою реалізації діяльності з управління активами на фондовому ринку;
- виробити у здобувачів освіти уміння працювати та аналізувати діяльність компаній з управління активами, її результативність.

1. Формат курсу – змішаний з елементами дистанційного навчання.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке

переосмислення наявних та створення нових цілісних концептуальних та методологічних знань та/або професійної практики у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

Загальні компетентності:

- Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з відповідним критичним аналізом, оцінкою і синтезом нових і комплексних ідей.
- Здатність до мотивації та досягнення спільної мети із безперервним саморозвитком та самовдосконаленням.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.
- Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3. Результати навчання

- Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз
- Мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети.
- Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.
- Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26
семінарські заняття	24
індивідуально-консультативна робота	3
самостійна робота	90

Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення, навчальні матеріали тренінгу «Розміщення активів інституційних інвесторів на фондовому ринку в Україні».

5. Політика курсу – дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в ДПУ». Політика курсу спрямована на: запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях здобувачів освіти та виконаних завданнях; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності при створенні авторського продукту і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

8. Схема дисципліни

Годи-ни, семестр	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
4	<p>Тема 1. Діяльність з управління активами на фінансовому ринку</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Сутність діяльності з управління активами..</p> <p>2. Види та напрямки діяльності з управління активами.</p> <p>3. Фінансові ринки як об'єкт аналітичних досліджень.</p> <p>4. Учасники фінансових ринків та місце серед них інституційних інвесторів і управляючих активами.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Вивчити сутність діяльності з управління активами на фондовому ринку; види та напрямки діяльності з управління активами; роль фінансово-інвестиційного аналізу в управлінні діяльністю на фондовому ринку; сутність фондового ринку як об'єкту аналітичних досліджень; учасники фондових ринків та місце серед них інституційних інвесторів і управляючих активами</p>	2
6	<p>Тема 2. Фінансові активи та їх оцінювання</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Фінансові активи та їх класифікація. Фінансові інструменти.</p> <p>2. Цінні папери та їх види. Класифікація цінних паперів за інвестиційними якостями.</p> <p>3. Основні характеристики інструментів власності. Акції та їх інвестиційні якості</p> <p>4. Загальна характеристика та види облігацій. Інвестиційні якості облігацій. Використання рейтингових систем оцінювання облігацій.</p> <p>5. Операції з ощадними (депозитними) сертифікатами, казначейськими зобов'язаннями і векселями.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Семінарські та практичні заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати та вміти аналізувати: фінансові активи та їх класифікацію; фінансові інструменти та інструментальну сегментацію фінансового ринку; цінні папери та їх вид; класифікацію цінних паперів за інвестиційними якостями; основні характеристики інструментів власності; акції та їх інвестиційні якості; інвестиційні якості облігацій; операції з ощадними (депозитними) сертифікатами, казначейськими зобов'язаннями і векселями; розвиток іпотечного ринку; систему іпотечного кредитування; іпотечні цінні папери первинного ринку; інвестиційні якості іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, заставних; інструменти рефінансування довгострокових іпотечних кредитів; похідні іпотечні інструменти як засіб зменшення ризиків та підтримки ліквідності кредитора; сутність строкового ринку і строкових</p>	2

			угод; функції і види деривативів; ф'ючерсні контракти та індексні стратегії.; опціони та їх роль в інвестуванні, види опціонів; основні стратегії використання опціонів; види свопів, «ванільні» свопи та свопи з начинкою.	
12	<p>Тема 3. Інституційні інвестори як суб'єкти управління фінансовими активами</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Моделі фондових ринків за участю банків. Банківські інвестиційні портфелі.</p> <p>2. Організаційні види інститутів спільного інвестування (ІСІ) та їх інвестиційна політика.</p> <p>3. Здійснення фінансових інвестицій страховими компаніями зі страхування житті і страхових компаній з ризикових видів страхування.</p> <p>4. Інвестиційна діяльність НПФ як запорука їх стабільності.</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Тренінг «Розміщення активів інституційних інвесторів на фондовому ринку в Україні»</i></p>	<p>Досліджувати та аналізувати: роль банків на фондовому ринку; прямі і портфельні банківські інвестиції; інвестиційні банки та напрями їх діяльності; витрати на інвестування у взаємні фонди і показники результативності взаємного інвестування; вартість чистих активів ІСІ, венчурний бізнес і венчурні фонди; механізм формування фінансового потенціалу страхової компанії в інвестиційній сфері; здійснення фінансових інвестицій страховими компаніями зі страхування житті і страхових компаній з ризикових видів страхування; організаційну структуру і діяльність пенсійних фондів на розвинутих ринках; інвестиційна діяльність НПФ як запорука їх стабільності; ризики, пов'язані з інвестуванням активів НПФ і гарантії доходності.</p>	6
4	<p>Тема 4. Фінансова політика і фінансова стратегія в управлінні активами. Фінансовий аналіз потреб (лекція-тренінг)</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Інвестиційний портфель і його види. Принципи формування портфеля фінансових активів.</p> <p>2. Пасивне і активне портфельне управління.</p> <p>3. Фіксоване, стратегічне і динамічне розміщення активів.</p> <p>4. Тактичне розміщення ресурсів і його моделі.</p>	<p><i>Лекції-тренінг; Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: сутність інвестиційного портфеля і його види; принципи формування портфеля фінансових активів; пасивного і активного портфельне управління; інвестиційних стилів і вибір цінних паперів; фіксованого, стратегічного і динамічного розміщення активів; тактичного розміщення ресурсів і його моделі; моделі оптимізації розміщення ресурсів; похідних фінансових інструментів для прийняття рішення про розміщення ресурсів.</p>	2
6	<p>Тема 5. Показники та методи фундаментального (класичного) аналізу</p> <p>План лекційного заняття</p>	<p><i>Лекції-бесіди, лекції-консультації; Практичні заняття: Тренінг-гра</i></p>	<p>Знати і вміти аналізувати: призначення і принципи фундаментального аналізу (ФА); основні фактори, що вивчає ФА; політичні фактори; очікування і плітки; економічні фактори:</p>	2

	<p>1. Призначення і принципи фундаментального аналізу (ФА).</p> <p>2. Джерела інформації для проведення фундаментального аналізу. Прогнозування «згори—вниз» та «знизу—вгору».</p> <p>3. Взаємозв'язок між фундаментальними факторами та динамікою валютного курсу. Основні економічні теорії. Валовий національний продукт. Товарно-матеріальні запаси та витрати. Споживча сміливість.</p> <p>4. Сучасний стан основних світових економічних центрів, тенденції розвитку.</p>	<p><i>«Життєвий капітал»</i></p>	<p>зростання ВВП; платіжний баланс; інфляція; безробіття; облікові ставки; грошова маса; фондовий ринок; цінні папери з фіксованим доходом; товарні ринки; взаємозв'язок між фундаментальними факторами та динамікою валютного курсу; джерела інформації для проведення фундаментального аналізу; прогнозування «згори—вниз» та «знизу—вгору»; діяльність державних органів з досягнення економічних цілей; інфляцію, облікову ставку, платіжний баланс; взаємозв'язок між фундаментальними факторами та динамікою валютного курсу; сучасний стан основних світових економічних центрів, тенденції розвитку.</p>	
6	<p>Тема 6. Основні засади технічного аналізу фінансових ринків</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Призначення та філософія технічного аналізу (ТА).</p> <p>2. Мета технічного аналізу. Принципи визначення закономірностей руху ціни.</p> <p>3. Класифікація методів технічного аналізу. Основні та специфічні методи.</p> <p>4. Графічні методи та типи графіків. Методи, що використовують фільтрацію, або математичну апроксимацію.</p> <p>5. Теорія циклів. Їх визначення на окремих ринках.</p>	<p><i>Лекція-бесіда, лекція-консультація Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i></p>	<p>Знати: призначення та філософію технічного аналізу (ТА); основні постулати (аксіоми) технічного аналізу та їх характеристику; теорію ефективного ринку, типи трендів; мету технічного аналізу; принципи визначення закономірностей руху ціни; фактори ринків: обсяги операцій, відкриті угоди. аналіз обсягів угод; класифікацію методів технічного аналізу; графічні методи та типи графіків; методи, що використовують фільтрацію, або математичну апроксимацію; теорію циклів, їх визначення на окремих ринках (торгівельні тренди); теорію Доу як основу технічного аналізу.</p>	2
2	<p>Тема 7. Портфельна теорія і управління ризиком</p> <p>План лекційного заняття</p> <p>1. Витоки сучасної портфельної теорії.</p> <p>2. Визначення очікуваної дохідності і очікуваного ризику портфеля.</p> <p>3. Диверсифікація інвестиційного портфеля.</p> <p>4. Криві байдужості азартного інвестора і</p>	<p><i>Лекція-бесіда, лекція-консультація апарату,</i></p>	<p>Знати та давати оцінку: витокам сучасної портфельної теорії; визначати очікувану дохідність і очікуваний ризик портфеля; диверсифікації інвестиційного портфеля; стратегії наївної диверсифікації; стратегії диверсифікації Марковіца; кривим байдужості азартного інвестора і інвестора, нейтрального до ризику; теоремі про ефективну множину; ефективному портфелю і ефективній множині портфелів.</p>	2

	інвестора, нейтрального до ризику. 5. Теорема про ефективну множину. Ефективний портфель і ефективна множина портфельів.			
2	Тема 8. Модель оцінювання капітальних активів і теорія ринку капіталу План лекційного заняття 1. Припущення моделі оцінювання капітальних активів. Теорія ринку капіталу. 2. Побудова моделі оцінювання капітальних активів. 3. Характеристична лінія цінного паперу. Оцінювання «бети». 4. Емпірична перевірка моделі оцінювання капітальних активів: методологія і результати.	<i>Лекція-бесіда, лекція-консультація; Семінарське заняття: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання, ситуаційні запитання понятійного апарату, розв'язання ситуаційних завдань, обговорення наукових публікацій</i>	Знати основи: теорії ринку капіталу; ефективної лінії ринку, ефективної лінії ринку капіталу, ва моделі оцінювання капітальних активів; систематичного і несистематичного ризиків; характеристичній лінії цінного паперу, оцінювання «бети»; емпіричної перевірки моделі оцінювання капітальних активів: методології і результатів; моделі Блека з нульовою «бетою», багатофакторної моделі Мертона і моделі теорії арбітражного ціноутворення	2

9. Система оцінювання

Модулі		Модуль 1 (22 бали)			
Теми		Т.1	Т.2	Т.3	Т.4
Кількість балів за змістовні модулі		2	2	6	12
Відповідь на семінарському занятті		2	2	6	2
Індивідуальна робота					10
Контрольний захід		5			
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та виконання контрольної роботи			
		Модуль 2 (28 балів)			
Теми		Т.5	Т.6	Т.7	Т.8
Кількість балів за змістовні модулі		2	2	2	2
Відповідь на семінарському занятті		2	2	2	2
Індивідуальна робота					
Контрольний захід		10			
Самостійна робота		Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та виконання контрольної роботи			
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання MOODLE ДПУ		5			
Залік		50			

Загальна сума балів = 50 + 50 = 100 балів

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Відмінно/	зараховано
80-89	B	дуже добре	Добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	Задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	Вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання. Оцінюється робота з тими матеріалами, які не задіяні в виконанні здобувачами домашніх завдань. Оцінка проводиться за складовою системи, в тому числі: коментарів до певних тем з зазначених матеріалів; презентацій, участі у науково-практичних конференціях.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться згідно з розкладом у відповідності з планами семінарських занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях. При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, вивчення літературних джерел, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який

	<p>вноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної підготовки.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами заліку. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.</p>
--	--

12. Рекомендована література

Основна:

1. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019: у 2-х т.
2. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ: від 28.08.2001 № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
3. Про інститути спільного інвестування: Закон України: від 05.07.12 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>
4. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України: від 09.07.03 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України: від 23.02.06 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
6. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України: від 14.12.21 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

Допоміжна:

7. Інноватика на фінансових ринках: монографія / за науковою ред. д.е.н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.
8. Коваленко Ю. М., Біловус Т. В. Інвестиційні процеси на ринку цінних паперів: теорія та практика: монографія. Ірпінь, Державний податковий університет, 2023. 260 с.
9. Коваленко Ю.М., Гулей А.І., Унінець-Ходаківська В.П., Рябокiнь М.В. Сек'юритизація фінансових активів: сутність та причини поширення в економічних процесах. Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал. Чернігiв: ЧНТУ, 2021. № 4(28). С. 177–185. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-177-185](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-177-185)
10. Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій: монографія / за ред. С. В. Онишко. Ірпінь: Державний податковий університет. 686 с.
11. Фінансовий ринок: підручник: у 2-х т. / Коваленко Ю. М., Ковернінська Ю.В., Онишко С. В., Кужелев М. О. та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. Ю. М. Коваленко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018.

Міжнародні видання:

12. Keown, A.J., Scott, D.F., Martin, J.D., Petty, J.W. (2020) Financial Management. URL: <https://ecampus.unusia.ac.id/repo/handle/123456789/3214>
13. Kovalenko, Yu., Bilovus, T., Unynets-Khodakivska, V., Dombrovska, S., Faizov, A., Baranova, V. (2023) Information management systems in the systematization of indicators for assessing the effectiveness of investment processes in the securities market. *Journal of Information Technology Management*, 13 (1), 36–61. URL: <https://doi.org/10.22059/jitm.2023.90725>

14. On markets in financial instruments amending: Directive of the European Parliament and of the Council: of 21.04.04 № 2004/39/EC. URL: <http://www.mifidirective.com/mifid-directive.pdf>.
15. Tkachenko. N., Kovalenko, Yu., Bohrinovtseva, L. (2022) New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies, *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*, Vol. 2022 (2022), 1–16. URL: <https://doi.org/10.5171/2022.765785>

Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ:

16. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>
17. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
18. The European Bank Reconstruction and Development. URL: <http://www.ebrd.com>
19. The European Central Bank. URL: <http://www.ecb.int>
20. The Index of Economic Freedom. URL: www.heritage.org/index.
21. The Federal Reserve System (FRS). URL: <http://www.federalreserve.gov>
22. The Group of Thirty. URL: <http://www.group30.org>
23. The International Monetary Fund (IMF). URL: <http://www.imf.org>
24. The McKinsey & Company. URL: <http://www.mckinsey.com>
25. The United States Agency for International Development (USAID) / Ukraine URL: ukraine.usaid.gov/ukr
26. The World Bank. URL: <http://worldbank.org>
27. The World Economic Forum. URL: www.welforum.org
28. The World Federation of Exchanges members. URL: <http://www.world-exchanges.org/member-exchanges>